

”Hyvät nastolalaiset ja muualta Nastolaan tulleet”

Paikallishistorian uusia suuntaviivoja tapaus Nastolan valossa

Paikallishistoriallisella tutkimuksella on Suomessa pitkät ja vankat perinteet. Se on kuitenkin historiallisesti ollut alisteista koko valtakunnan historialle. Punaisena lankana on ollut, että paikallishistoriaa kirjoittamalla täytetään valkoiset läiskät Suomen kartalla, jolloin niiden pohjalta kirjoitetaan kansallista, ”varsinaista” historiaa. Tavoitteena oli, että kun ”nämä asiat olisivat tulleet riittävän monessa pitäjässä tutkituiksi, niiden nojalla voitaisiin selvittää vastaavat kysymykset yleisemminkin”. Paikallishistoria tuki nuoren itsenäisen Suomen historian määrittämistä, mihin vaadittiin riittävää normittamista ja standardointia.¹

Syntyi paikallishistorian kaava, joka muistutti ”jonkinlaista tyhjää ristikköä joka täytetään työntämällä sinne erilaisia laatikoita ja nämä laatikot sisältävät vähän kustakin asiasta”. Samalla teosten tieteellinen arvostus laski.² Toisaalta viime vuosina sekä tilaushistorioiden määrä että niiden tieteellinen arvostus ovat olleet kasvussa. Paikallishistoriasta etsitään yleistettävyyden sijaan erityisyyttä paikkakunnan identiteetin rakentamiseksi.³

Nastolan historian neljännen osan tilaaminen tuli ajankohtaiseksi kunnan yhdistyessä Lahden kanssa vuoden 2016 alussa. Historian tilaaminen oli Nastolan kunnanvaltuuston viimeisen kokouksen päätös. Sotajasta kuntaliitokseen asti kirjoitettava historia on siis jo kartalta hävinneen kunnan identiteettityötä. Nastolalaisia kutsutaan osallisiksi hankkeeseen muistelun ja näyttelyiden kautta.

Nastolaan on muutettu muualta ja nastolalaisuutta on määritelty uudestaan. Tätä kuvastaa väitetty kunnan-

isän juhlapuheen avaava lausuma: ”Hyvät nastolalaiset ja muualta tulleet”. Sotien jälkeen Nastolan väkiluku oli hiipumassa, mutta siirtokarjalaisten asuttaminen muutti maatalousvaltaisen pitäjän tilannetta. Hämeen läänissä suhteellisesti eniten siirtokarjalaisia asettui juuri Nastolaan, lähes kaksi viidesosaa alkuperäisväestöstä.⁴ 1970-luvulla Nastola oli Suomen nopeimmin teollistuvia kuntia, mikä merkitsi uutta, suhteellisesti ottaen erittäin suurta muuttovirtaa osana niin sanottua suurta muuttoa.

Paikallishistoria on perinteisesti käsitetty pitäjän ja kuntahistorioiksi, mutta paikallisuuden tutkimusta kannattaa laajentaa muuallekin, etenkin paikallisten identiteettien pariin. Nastolan historia onkin sykäyksittäin Nastolaan tulleiden ja siellä jo pitempään olleiden ihmisten historiaa. Identiteettien tarkastelemiselle on paikallishistoriassa tilaa, ja luultavasti tilausta, enemmän kuin mitä perinteisessä paikallishistorian kansallisessa standardissa on ollut. Näin etenkin Nastolassa, jossa parin vuoden takainen kuntaliitos Lahteen tuntuu edelleen kipeänä.

VTM, FM **Ville Eerola** valmistelee väitöskirjaa Helsingin yliopiston Suomen ja Pohjoismaiden historian oppiaineessa ja kirjoittaa teosta Nastolan historia IV Lahden kaupunginmuseossa.

FM **Sini Ojala** työskentelee tutkijana Nastolan historia IV -hankkeessa Lahden kaupunginmuseossa.

1. Pekka Ahtiainen & Jukka Tervonen, Paikallishistorian kaavan pitkä kaari – ja tulevan akateemikon kriittinen katse. Teoksessa Pekka Ahtiainen, Jukka Tervonen & Kari Teräs (toim.) *Kaikella on paikkansa. Uuden paikallishistorian suuntaviivoja*. Vastapaino 2010, 75.
2. Pekka Ahtiainen, Jukka Tervonen & Kari Teräs, Perinteen paino ja muutoksen paine paikallishistoriassa. Teoksessa Pekka Ahtiainen, Jukka Tervonen & Kari Teräs (toim.) *Kaikella on paikkansa. Uuden paikallishistorian suuntaviivoja*. Vastapaino 2010, 14; Ahtiainen & Tervonen 2010, 36–38.
3. Anna Sivula, Tilaushistoria identiteettityönä ja kulttuuriperintöprosessina. Paikallisen historiapolitiikan tarkastelua. *Kulttuuripoliitiikan tutkimuksen vuosikirja 2015* (2015), 56, 59.
4. Silvo Hietanen, Siirtoväen asuttaminen. Teoksessa Eino Jutikkala et al. (toim.) *Hämeen historia V. Toisen maailmansodan jälkeinen aika*. Hämeen heimoliitto 1986, 65.